

Verslag bijeenkomst laaggeletterdheid werkgroep Participatiewet op 24 februari 2020

De bijeenkomst start met een korte inleiding over het thema. Het Taalpunt Olst-Wijhe geeft een overzicht van de situatie in de praktijk in Olst-Wijhe. In het gesprek worden door de aanwezigen ook eigen ervaringen met het onderwerp gedeeld. Dit document is een 1e opzet en er zijn nog veel vragen. Het is de bedoeling dat we over het thema in gesprek gaan o.a. met de gemeente, met ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid en bijvoorbeeld Financiën de Baas.

Algemene Informatie

Wat is laaggeletterdheid? Mensen die de vaardigheden lezen en schrijven zo minimaal beheersen dat het hun persoonlijk en maatschappelijk functioneren ernstig belemmert. (Daaraan gekoppeld meestal ook onvoldoende digitale vaardigheden).

In Nederland gaat het om ca. 2,5 miljoen volwassenen: 2/3 deel is autochtone Nederlanders.

Laaggeletterdheid is iets anders dan analfabetisme.

Samenleving is zich weinig bewust van het probleem.

Thema laaggeletterdheid koppelen met inclusieve samenleving.

Trend:

1. groeiende groep
(prognose 25% huidige 15 jarigen)
2. ouderen bij wie vaardigheden achteruit gaan
3. jongeren met licht verstandelijke beperking
4. nieuwkomers

Gevolgen:

1. minder zelfredzaam
2. minder sociaal actief
3. minder gezond
4. meer financiële problemen

Labelen: NT1 = autochtone volwassenen (Nederlands is de moedertaal)
NT2 = allochtone afkomst (Nederlands is 2^e taal)

Taboe, onbegrip,
schaamte,
afhankelijkheid.

Maskeren door grote
mond en stoer
gedrag?

Gescheiden
financieringsstromen
werken belemmerend
op de uitvoering.

Uitvoering:

Bibliotheken, Taalpunt, ROC, Vluchtelingenwerk (taalmaatjes), Welzijn.

Financiering: Bronnen

Extra middelen van de landelijke overheid, gemeente, provincie, Europa?, fondsen (projectsubsidies), reguliere subsidie aan bibliotheken, participatiebudget gemeente algemeen, participatiebudget gemeente voor inburgeraars, algemene voorzieningen vanuit Wmo-Jeugdwet en Participatiewet.

Signaleren en herkennen: groot punt van aandacht.... hoe en door wie?

Verwijzen: "Warme" overdracht.
Zijn er geschikte, passende en laagdrempelige voorzieningen? (huiskamersfeer)

Vindplaatsen: Gemeente balies – woningcorporaties – huisarts – hulpverleners – onderwijs – werkgevers – wijkteams – toegangsteams – vluchtelingenwerk – UWV – hulp bij schulden etc.

WIE VOERT DE REGIE?

GEMEENTE – BIBLIOTHEEK – ROC
WELZIJNSINSTELLING??? – lokale visie
en lokaal beleid?

Landelijke programma's Taal voor het
Leven

Week van de alfabetisering
Theatervoorstelling 'Letter voor Letter'
Plint: poëzie "Tem de tekens"

- Ketensamenwerking (organisaties omarmen het tegengaan van laaggeletterdheid en er zijn korte lijnen).
- Actieve rol van een Taalhuis (Bibliotheek – RoC's).

Faalfactoren aanpak

- Ontbreken van gemeentelijke prioriteit, regie, beleid.
- Geen concrete acties.
- Onvoldoende deskundigheid herkennen en signaleren bij autochtone nederlanders + moeilijke doorverwijzing.
- Aanbod aan voorzieningen niet helder, niet passend genoeg.
- Ontbreken voldoende financiële middelen / gescheiden financieringsstromen (belemmerende factor oplossingen).

Adviezen aan gemeenten

1. Versterk de regierol van gemeente: preventie en passende voorzieningen.
2. Geef prioriteit aan het herkennen en optimaliseer de deskundigheid onder professionals.
3. Verbeteren van de doorverwijzing.
4. Doorontwikkeling van succesvolle werving strategieën / vindplaatsen

Geen belang – geen
prioriteit

Onwetendheid –
onvoldoende deskundigheid

Moeilijk te bereiken groep

Vraagverlegenheid en
Handelingsverlegenheid
(angst voor bespreekbaar
maken)

Goed voorbeeld: project
woningcorporatie Delta
in Zwolle

Zie verslag gesprek met
Delta wonen bij verslag
23 september 2019

Zie handboek werving
autochtone
laaggeletterden
(Spectrum)

Brainstorm

- Hoe: bewustwording – taboe doorbreken – inwoners bereiken – campagne?
- Herkennen en signaleren?
- Vindplaatsen Olst-Wijhe: waar?
- Organisatie en regie in Olst-Wijhe: hoe - wie?
- Situatie/ voorzieningen op dit moment in Olst-Wijhe?
- Situatie/ voorzieningen naar de toekomst in Olst-Wijhe: welke wensen?
- Samenwerkingspartners: wie?

Adviesraad Samenleving Olst-Wijhe:

- Adviesraad Sociaal domein/inclusieve samenleving en relatie met laaggeletterdheid?
- Wat willen we de gemeente Olst- Wijhe adviseren?

Toelichting Taalpunt Olst-Wijhe op de diverse onderdelen. Interactief gesprek met de groep.

- Gemeente heeft wel een visie volgens Taalpunt.
- Het huidig budget is niet toereikend voor hulp aan grotere aantallen autochtone laaggeletterden.
- Taalpunt is in principe bedoeld voor autochtone Nederlanders.
- Omdat er weinig gebruik wordt gemaakt door autochtone Nederlanders worden mensen van allochtone afkomst geholpen.
- Er zijn contacten met: peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en vluchtelingenwerk.
- Onderwijs is nog niet betrokken.
- Er is een contactambtenaar bij de gemeente – is er een stuurgroep?
- Stichting lezen en schrijven is betrokken.
- Toptaal is de particuliere aanbieder van taalonderwijs in Olst-Wijhe
- **Voortschrijdende inzichten over taalonderwijs:** niet hardop laten voorlezen. Energie en aandacht is gericht op het hardop voorlezen en niet op het begrijpen van de tekst.

Met het oog op de razendsnelle technologische ontwikkelingen: is het nog noodzakelijk om dit probleem op te lossen. Je kunt al interactief communiceren met je telefoon/computer etc. Misschien is het over een tijdje helemaal niet meer nodig dat je goed kunt lezen/rekenen????

Februari 2020: Prognose is dat 25% van de huidige 15 jarigen over een aantal jaren tot de groep laaggeletterden gaat behoren. (verlies van vaardigheden)

Op welke vlakken heeft de participatieraad te maken met laaggeletterdheid?

- laaggeletterden vaker een uitkering of baan met laag inkomen, schuldhulpverlening;
- problemen met regelingen / aanvragen van regelingen? (onvoldoende digitale vaardigheden);
- financiële problemen;
- baan en solliciteren;
- werksituatie: begrijpen informatie en scholingsmogelijkheden: werken met machines, computers (veiligheidsinstructies etc);
- studiemogelijkheden;
- deelname sociale leven, tv, journaal, krant, mededelingen school, voetbalclub;
- niet- of onvoldoende zelfredzaam/ afhankelijkheid van anderen;
- relatie met kinderen: voorlezen, helpen met school, schaamte;
- doorgeven laaggeletterdheid aan kinderen (generatie);
- eenzaamheid, isolement.

Wie kan er naast de gemeente iets betekenen?

Zijn er regelingen voor bedrijven om hier iets in te betekenen?

Wat gebeurt er voor mensen die geen uitkering hebben?

- Laaggeletterden boven de 65?
- Turkse/Marokkaanse oudere vrouwen?
- NUGgers (niet uitkeringsgerechtigden) die met Nederlander getrouwd zijn.

Bevordert huidige onderwijs laaggeletterdheid? Wat doet gemeente?

- Dyslectie
- Vmbo niveau 1 geen Nederlandse les: nieuwe ongeletterden

Olst, 24 februari 2020